کوردستان نێت
KURDISTAN NET
ڕۆژنامەیەکی ئەلەکترۆنی ڕۆژانەی گشتی سەربەخۆی کوردییە
www.kurdistannet.org
9-9-2007 23:11 بەکاتی ناوەندی ئەوروپا

ڕاپۆرتی پاتریۆس- کرۆکەر و کورد و ئەمریکا لە گێژاوی عیراقدا... سەدیق سالح عەزیز

بارودۆخی عیراق ئەوەندە ئالۆز بووە کە نە ئەمریکاییەکان و نە عیراقیەکان بە کوردستانیشەوە نازانن چۆن چارەسەریەکی گونجاوی بۆ بدۆزنەوە. هەر لە سەرەتای ڕوخانی ڕژێمەوە لە بەهاری 2003

عیراقیەکان کۆنگرەو کۆنفرانس و کۆبوونەوەی نێودەولەتی و ناوچەیی و عیراقی نەما نەیکەن، گفتوگۆی ماراسۆنیش هەر درێژەی هەیە. تا ئێستا چەندین ڕێککەوتن کراوە، نزیکترینیان ئەو ڕێککەوتنە چوار قۆلی و پاشان ڕێککەوتنی پێنج قۆلی نێوان پێکهاتە سەرەکیەکانی کوردو شیعەو سوننەیە، کەچی عیراقیەکان هێشتا نەگەیشتوونەتە دەرەنجامێکی ئەوتۆ کە بە باشی لە نێوان خۆیان ڕێککەون و ئەمریکاش لێیان ڕازی بێت.
ئەو هێزو لایەنانە تەخسیریان لەوەش نەکردووە بە چەکی جۆراو جۆر یەکتری ببەزێنن، بە کۆمەل کوشتن لەسەر هەویە، کۆچ پێکردن، خۆ تەقاندنەوە، مزگەوت و شوێنی پیرۆز تەقاندنەوە نەما نەیکەن، لە ئەنجامدا هیچ لایەنێکیشیان بە تەنیا نەیان توانی و ناتوانن لانی کەم لە مەودای نزیکدا لایەنەکەی تر کەنارگیر بکا یا لەناوبەرێ یان کۆنترۆلی هەموو عیراق بکا.
هەر لە سەرەتای پرۆسەکەوە تا ئێستا ئیدارەی جۆرج بووش چەندین گۆرانکاری لە ئیدارەکەی کردووە لەوانە گۆرینی وەزیری بەرگری و وەزیری دەرەوە، کە یەکێکیان بە بازو ئەویتریان بە کۆتری ناو ئیدارەکە ناوزەد دەکران. هەروەها گۆرینی فەرماندەی گشتی مارینز لە عیراق وسەفیرەکانی هەر لە بریمەرو خەلیلزاد وتا دەگاتە کرۆکەری ئێستا.
پلانەکانیشیان هەر جیگر نەبووە هەر ماوەی بە شێوەیەک رەفتاریان کردووە. سەرەتا بە ناوی ئازادکردنی عیراق دەستیان بە پرۆسەی رزگارکردن کرد پاشان هەر بە پێشنیاری خۆیان بریارێکی نەتەوە یەکگرتووەکان دەرچوو خۆیان کرد بە داگیرکەر، دوایی بە بریارێکی تر خۆیان کرد بە هێزی فرە رەگەز. لەم مانگەی رابردووش هەر بە پێشنیاری ئەمریکا بریارێک لە نەتەوە یەکگرتووەکان دەرچوو بۆ زیادکردنی دەوری نەتەوە یەکگرتووەکان لە عیراقدا. لەوە دەچێ ئەوە سەرەتایەک بێت کە بیانەوێ بارگرانی ئەم بارودۆخەی عێراق ووردە ووردە لەسەرشانی خۆیان لابەن و بیخەنە سەر شانی نەتەوە یەکگرتووەکان.
لە پال ئەمانەشدا بەردەوام هەلسەنگاندنی دەوریان کردووە کە بەناوبانگترینیان پێشکەشکردنی راپۆرتی بێکەر- هاملتۆن لە سەرەتای ئەمسال و هەروەها ئەم راپۆرتەی کەوا بە نیازن لە ناوەراستی ئەم مانگە بەناوی پاتریۆس- کرۆکەر پێشکەشی ئیدارەی بووشی بکەن. گێنەرال پاتریۆس سەرکردەی سوپای ئەمریکایە و کرۆکەریش سەفیری ئەمریکایە لە عیراق.
ئاشکرایە ئیدارەی بوش دەیەوێ هەرچی زووە کارێکی وەها بکات نەختێک لە بارگرانی ئیدارەکەی و حیزبی جەمهوری سووک بکا. بۆیە دەیەوێ هەندێ پێشڤەچوون ئەنجام بدا بۆ ئەوەی بتوانێ دەمکوتی دیموکراتەکان بکاتەوە لە ناو کۆنگرێس کە زۆرینەن لە ناوی دا، ئەمەو رای خەلکی ئەمریکا جارێکی تر بۆ حیزبەکەی راکێشێ بەتایبەتی کە کۆتایی سالی داهاتوو ماوەی کاری ئیدارەکەی تەواو دەبێ و هەلبژاردنی سەرۆکی نوێی ئەمریکا دەست پێ دەکا. چاوەروان دەکرێ ئەگەر پێشڤەچوونێکی جددی لە گۆرەپانی عێراق روونەدا ئەوە دیموکراتەکان دەیبەنەوە.

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بلاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.

بۆیە هەر لە سەرەتای پرۆسەی عیراقەوە هەتا ئێستا ناوە ناوە ستراتیجیەتی ئیدارەكە بە جۆرێك گۆڕاوە. بۆ ئەمەش ڕاپۆرتی دەوری وەزیری دەرەوەو وەزیری بەرگری و سەركردەی هێزە چەكدارەكانی لە عیراق دەوری گرنگیان هەبووە لە پیا چوونەوە بە ستراتیجەكانیان. ئەمەو سەرەتای ئەمسال ڕاپۆرتەكەی بێكەر- هاملتۆن بلاوكرایەوە، كە كە گەلی كورد بە ڕاپۆرتێكی نێگەتیڤی لەقەلەمدا.
لە دوای بلاو بوونەوەی ڕاپۆرتەكە سەرۆكی ئەمریكا بە ئاشكرا گوتی ئێمە بە تەنیا پشت بەم ڕاپۆرتە نابەستین، بەلكو ڕاپۆرتی شوێنەكانی تریش دەخوێنینەوە ئەنجا قەرار لەسەر ستراتیجیەتی نوێمان لە عیراق دەدەین. ئەم قسەیە كەمێ لە خەمی كوردی ڕەواندەوە.
تەجرەبەكانی ڕابردوو سەلماندی كە جۆرج بووش بۆچوونە تایبەتیەكانی خۆی پێ لە هەموو ڕاپۆرتەكان گرنگترە هەرچەندە دەیەوێ سوود لە بیرو هەلسەنگاندنی جیاوازیش وەر بگرێ. هەروەها بەدیار كەوت كە جۆرج بوش كەسایەتیەكی زۆرتر پراكتیكیە ئەوەندە خۆی وابەستە بە پەیرەو كردنی تێكرای ڕاسپاردەكانی ڕاپۆرتان ناكات بەلكە بە گوێرەی ڕۆژ هەنگاوەكان دەنێ. مەبەستی ئەوەیە بەهەر نرخێك بێ هەندێ سەركەوتن بەدەست بێنێ، وەك شانازیەك بۆ ناوبانگی ئەمریكاو كەسایەتی خۆی و بۆ حیزبەكەی كە حیزبی جەمهووریە.
ڕەفتارەكانی ئەمریكا ئەوە دەسەلمێنێ كە ئەمریكا نازانێ چۆن لەم گێژاوە دەربازی بێت. ئەگەر بەم شێوەیە عیراق بەجێ بێلێ ئەوە زۆرتر بە شكست بە سەری دا دەشكێتەوە، چونكە دەبێتە مۆلگەی نەیارەكانی ئەمریكا بە قاعیدەو بە ئێرانەوە. ناوودەنگی ئەمریكاش دەكەوێتە مەترسیەوە. خۆ ئەگەر جۆرج بوش نیازی مانەوەی زۆرتری هێزەكانی لە عیراقدا هەبێ ئەوە دیموكراتەكان لە كۆنگرێس كوتكیان حازرەو لە دژی دەوەستنەوە و نایانەوێ پارە سەرف بكرێ بۆ ئەو مەبەستە. واتە كەوتۆتە ناوەراستی گێژاوی ڕووبارێكەوە زەحمەتی پەڕینەوەكەی بۆ ئەوبەر هەر هەمان زەحمەتی گەرانەوەكەیەتی. بووش چەند جار ناچار بووە كە ڤیتۆ لە دژی دیموكراتەكان لە ناو كۆنگرێس بەكار بهێنێ، لەوە دەچێ لە داهاتووش هەر درێغی نەكات.
زانیاریە سەرەتاییەكان ئەوە نیشان دەدەن كە ئەم ڕاپۆرتە داوای كشانەوەی بەپەلەی هێزە سەربازیەكانی ئەمریكا ناكات لە عیراقدا، ئەگەر كشانەوەش هەبێ وەك گێنەڕال پاتریۆس دەلێ ئەوە لە سەرەتای بەهاری سالی داهاتوو دەست پێ دەكات. بەلام لەوە ناچێ لە سنووری چەند هەزارێك سەرباز تێپەر بكا وەك شتێكی ڕەمزی بۆ دلرازی كردنی دیموكراتەكان و هەندێك لە عیراقیەكان. لە باشترین حالەتدا پێشی هەلبژارنەكانی داهاتووی ئەمریكا كە لە كۆتایی 2008 ئەنجام دەدرێ ئەو 30000 سەربازەی كە پێشی نزیكەی سێ مانگ هاتبوونە عیراق بۆ پالپشتی پلانی ئەمنی نوێ ڕەوانیان دەكاتەوە.
ئەو كشانەوەیەش بەندە بە پێشقەچوونەكانی باری ئەمنی كە تا ڕاددەیەك لە ناوچەكانی ڕۆژئاوا وەك پاتریۆس دەلێ پێشكەوتنی بەرچاوی دەست هێناوە، دەیەوێ لە ناوچەكانی تریش هەندێ پێشقەچوون هەبێ و پرۆسەی سیاسیش لەپالیا لەم چەقینە دەربازی بێ ئینجا ئەو سەربازانە وورده وورده دەكشێنێتەوە بۆ ئەوەی سەرنجی گەلی ئەمریكا بۆ ئەم پێشكەوتنانەی عیراق ڕابكێشن لە هەلبژاردنەكانی سەرۆكایەتی كە لە تشرینی دووەمی 2008 ئەنجام دەدرێ. هێشتا ئەگەری ئەوە لە گۆڕێ نیە كە ئەو130000 سەربازەی تر بكشێنەوە. دیارە ئەوەش دەبێتە هۆی ئەوەی كە كاندیدی كۆماریەكان چانسی لە هەلبژاردنەوەی بۆ سەركۆمار زیاد ببێ.
نووری مالیكی سەرۆك وەزیری عیراق لە بارێكدایە كە كەس حەسودی پێ نابات لە لایەك سەدریەكان و لەلایەك تەوافوق و لە لایەكی ترەوە ئەلعیراقیە یەك لە دوای یەك لە حكومەتەكەی مالكی كشانەوە

ئەو نووسینانەی لە كوردستان نێت دا بلاودەكرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەكانیانە، كوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.

بە ڕاددەیەک لەسەر لێواری رووخانە، هەتا لێرەو لەوێ باس لە گۆرینی دەکرێ. بە حیسابی ئیدارەی ئەمریکی هەرچەندە نووری مالیکی سەرکەوتوو نەبووە بەلام جارێ بەدیلی نیە و ئەگەر هەر بەدیلێکیش دابنێن ئەوە لە مالیکی باشتری پێ ناکرێ لە بەر ئەو هەموو کۆت وپێوەندەی کە لەبەر دەمیەتی، بۆیە ناچارن کە چانسێکی تری پێ بدەن تا بارودۆخەکە باشتر پێ دەگا.

دەربارەی کێشەی کوردیش لەوە دەچێ داوای درێژکردنەوەی ماوەی جێبەجێکردنی ماددەی 140 بکرێ بۆ ماوەیەکی تر ئایا ماوەکە چەندە جارێ نەزانراوە، هەر وەک لە راپۆرتی بیکەر- هاملتۆنیش بە هەمان شێوە هاتبوو. پێشتریش بەرێز مەسعود بارزانی لە ووتەیەکا گوتبووی ئەگەر ماوە درێژکردنەوە پێویست بکا بۆ میکانیزمی جێ بەجێ کردنی ماددەکە ئەوە قەیناکە. نزیکترین لێدوانی سەرۆک کۆماری عیراقش مام جەلال داوای ئەوە دەکا کە ماددەی 140 دەبێ بە لە سەرەخۆیی جێ بە جێ بکرێ و پەلە نەکەین، ئەم گووتانە لەم وەختە بەخۆرا ناکرێ ئەگەر چاوسوورکردنەوەیەکی ئەمریکایان پێنەگەیشتبێ. ئەمە مانای ئەوەیە لەم ستراتیجیە نوێیەی ئەمریکادا تەرازووی هێزەکان چیدی بە قازانجی کورد نەماوە بۆیە کوردیش ناچارە لەگەل ئەم ستراتیجیەتە نوێیە پاشەکشە بکات و لەگەلی بروات، یان لانی کەم ماوەی جێبەجێکردنی ئەم ماددەیە درێژ بکاتەوە بۆ ماوەیەکی تر.

دەسکاری کردنی دەستوور لەوانە مەسەلەی دارشتنی یاسای نەوت و ڕیشەکێشکردنی بەعس، هەروەها هەرێمە فیدرالیاکان و دەسەلاتەکانیان، مەسەلەی ئاشتەوایی نیشتیمانی و بەهێزکردنی ریزەکانی پۆلیس و سوپای عیراق حەتمەن خالی گرنگی ناو راپۆرتەکە دەبن.

پێویستە بگوترێ کە لێژنەیەکی سەربەخۆ لە ئیدارەکەی بووش راپۆرتێکی گەشبینی پێشکەش نەکردووە بۆ ئیدارەکەی بەوەی کە تەنیا 3 ئامانج لە 18 ئامانجە گرنگەکانی ئیدارەی بووش دانابوو لە عیراق جێبەجێ کراوە.

ئەم سەردانە لە ناکاوەی بووش و ئیدارەکەی بۆ ڕۆژئاوای عیراق ئەوەی سەلماند کە بووش هێشتا سوورە لەسەر هەمان ستراتیجیەتی هێشتنەوەی هێزەکان ئەلبەت بە گۆرانکاریەوە و لەسەر بەرەنگاربوونەوەی تیرۆر بەردەوامە. ئەم سەردانەی بۆ ئەوە بوو تا لە بەرامبەر بیروڕای دیموکراتەکان و بەرامبەر دۆست و دوژمنەکانی لە عیراق بیسەلمێنێ کە سیاسەتی دژی تیرۆر بۆ ماوەیەکی تریش هەتا سەرکەوتن هەر درێژەی دەبێ، هەروەها نامەیەکی بەهێزیشە بۆ سەرکردەکانی کوردو عیراق کە کارێک نەکەن پرۆسەی سیاسی لە عیراق پەکی بکەوێ.

لێرەدا پرسیارێکی گەورە قوت دەبێتەوە، ئایا هەلوێستی سەرکردایەتی کورد چی دەبێ ئەگەر ئەم راپۆرتە نوێیە بە قازانجی کورد نەشکایەوە؟ ئایا هەر وەک راپۆرتی بیکەر هاملتۆن هەلوێستی جیا جیا وەردەگرن؟ یەکێ بلێ زۆر خراپەو ئەوی تر بلێ خالی ئیجابی زۆری تیایەو هەش بێ هەروەک جەنابی د. بەرهەم سالح کە چاوەروان نەدەکرا بە راپۆرتەکەی بیکەر- هاملتۆن بلێ راپۆرتێکی هاوسەنگە!!

گوایە وەفدێکی کوردی لە واشنتنە. لەوە دەچێ بیروڕای کوردی بە واشنتن راگەیەنن. ئەمەیان کارێکی باشە بەلام جگە لەمە کورد پێویستە ئامادەکاری زۆرتر وەرگرێ نەوەک وەزعەکە بەرەو ئاقارێکی نەخوازراو بروات.

پێم وایە ئەم مانگە زۆرگرنگە بۆ چارەنووسی گەلی کورد. چونکە لەلایەک راپۆرتی پاتریۆس- کرۆکەر لە ناوەراستی ئەم مانگە پێشکەش بە ئیدارەی بوش دەکرێ بۆ دارشتنی ستراتیجیەتێکی نوێ لە عیراقدا و لەلایەکی تر مەودای جێبەجێکردنی ماددەی 140 کە لە کۆتایی ئەمسال 2007 دەبێ کۆتایی بێ کە مافەکانی کوردی تیا چرکراوەتەوە، ئەمەو بارودۆخی سنوورەکانی کوردستان بەرەو ئالۆزی دەروات،

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بڵاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.

تۆپبارانەکانی ئێران وتورکیا بۆ سنوورەکان وکارەساتەکانی بە کۆمەل کوشتنی کورد کە لە شەنگال و کەرکوک و ناوچەکانی گەرمیان بەردەوامیان هەیە.
ئەوانە هەموو هۆکارن کە دەبێ گەلی کورد بە جددی بە خۆی دا بچێتەوە و خۆی بەرامبەر گۆرانکاری و ئەگەرە نوێیەکان ئامادە بکا. بەلام ئایا سیاسەتی سەرکردیەتی کورد خۆسازاندنە لەگەل ستراتیجیەتی نوێی ئەمریکا یان پلانی ستراتیجی خۆی هەیە؟ ئەزموونەکانی رابردوو ئەوە دەسەلمێنێ کە سەرکردایەتی کورد لە بەرامبەر ئەگەرە جیاوازەکان هیچ پلانێکی ئەوتۆی نیە بەلکو چاوەروانی مەرحەمەتی خوا و ئەمریکا دەکا. 2007-09-08

goran954@hotmail. com

ئەو نووسینانەی لە کوردستان نێت دا بلاودەکرێنەوە، بیروبۆچوونی خاوەنەکانیانە، کوردستان نێت لێی بەرپرسیار نییە.